

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

KHÓA LUẬN CỬ NHÂN QUẢN LÝ VĂN HÓA
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ NGHỆ THUẬT

CÔNG TÁC QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN XUÂN ÚC
XÃ QUỲNH LIÊN, THỊ XÃ HOÀNG MAI, TỈNH NGHỆ AN

Giảng viên hướng dẫn : GV. PHAN VĂN TÚ
Sinh viên thực hiện : HỒ THỊ THẮNG
Lớp : QLVH 12
Khóa học : 2011 - 2015

HÀ NỘI – 2015

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bài khóa luận của mình, em xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo đã nhiệt tình giúp đỡ, truyền đạt kiến thức, tạo điều kiện cho em trong suốt thời gian học tập và rèn luyện tại trường. Đặc biệt em xin gửi lời cảm ơn tới thầy giáo Phan Văn Tú, Trưởng khoa quản lý văn hóa nghệ thuật, người trực tiếp hướng dẫn tận tình giúp đỡ em thực hiện đề tài này. Trong khi thực hiện khảo sát thực tế để thu thập thông tin, em cũng nhận được sự giúp đỡ của các ban ngành, tổ chức tại địa phương. Em xin chân thành cảm ơn Phòng văn hóa - Thông tin thị xã Hoàng Mai ; UBND - ban văn hóa xã Quỳnh Liên, ban quản lý di tích đền Xuân Úc Thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An đã tạo mọi điều kiện cung cấp những thông tin, tài liệu hữu ích giúp đỡ cho em được hoàn thành khóa luận.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tuy đã có rất nhiều cố gắng nhưng không tránh khỏi những hạn chế thiếu sót. Rất mong quý thầy cô và các bạn góp ý để đề tài được hoàn thiện. Em xin chân thành cảm ơn!

Sinh viên

Hồ Thị Thắng

MỤC LỤC

Trang

LỜI CẢM ƠN

LỜI CAM ĐOAN

MỞ ĐẦU 1

CHƯƠNG 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ QUẢN LÝ LỄ HỘI VÀ TỔNG QUAN VỀ LỄ HỘI ĐỀN XUÂN ÚC XÃ QUỲNH LIÊN, THỊ XÃ HOÀNG MAI, TỈNH NGHỆ AN..... 5

1.1. Một số khái niệm5

1.1.1. Lễ hội và lễ hội truyền thống5

1.1.2. Quản lý và quản lý lễ hội 12

1.2. Vai trò của lễ hội và quản lý lễ hội trong đời sống hiện nay17

1.2.1. Vai trò của lễ hội trong đời sống tinh thần của nhân dân hiện nay 17

1.2.2. Vai trò của quản lý văn hóa đối với bảo tồn và phát huy giá trị lễ hội19

1.3. Lễ hội Đền Xuân úc, xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An20

1.3.1. Giới thiệu về di tích Đền Xuân Úc 20

1.3.2. Diễn trình lễ hội đền Xuân Úc 22

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN XUÂN ÚC, XÃ QUỲNH LIÊN, THỊ XÃ HOÀNG MAI, TỈNH NGHỆ AN..... 30

2.1. Khái quát về xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.....30

2.1.1. Địa lý tự nhiên 30

2.1.2.Đặc điểm kinh tế 32

2.1.3. Đặc điểm văn hóa - xã hội	35
2.2. Cấu trúc và giá trị của lễ hội Đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.	35
2.2.1. Cấu trúc khu di tích Đền Xuân Úc	35
2.2.2. Giá trị của lễ hội Đền Xuân Úc.....	39
2.3. Thực trạng hoạt động quản lý lễ hội Đền Xuân Úc hiện nay	42
2.3.1. Quản lý cơ sở vật chất.....	42
2.2.2. Quản lý tài chính	44
2.2.3. Quản lý nhân lực	45
2.2.4. Quản lý dịch vụ	46
2.2.5. Quản lý công tác triển khai, chỉ đạo	48
2.3. Đánh giá công tác quản lý Đền Xuân Úc.....	49
2.3.1. Những thành tựu đã đạt được	49
2.3.2. Hạn chế.....	52
CHƯƠNG 3: NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN XUÂN ÚC, XÃ QUỲNH LIÊN, THỊ XÃ HOÀNG MAI, TỈNH NGHỆ AN	55
3.1. Phương hướng chỉ đạo công tác quản lý lễ hội của nhà nước	55
3.2. Nâng cao hiệu quả công tác quản lý lễ hội Đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, Thị xã Hoàng Mai, tỉnh nghệ An.	58
3.2.1. Tăng cường mặt quản lý đối với đối với di tích và lễ hội.....	58
3.2.2. Tăng cường quảng bá về lễ hội.....	60
3.2.3. Xã hội hóa hoạt động lễ hội	63

3.2.4. Xây dựng cơ sở vật chất.....	65
3.2.5. Xây dựng và hình thành công tác hướng dẫn thuyết minh về lễ hội..	67
3.2.6. Xây dựng chương trình lễ hội phong phú, đa dạng.....	68
KẾT LUẬN	73
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	74
PHỤ LỤC ẢNH	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trải qua bao thăng trầm của lịch sử, đất nước ta đã có một kho tàng văn hóa dân gian đa dạng và phong phú. Các giá trị ấy được chắt chiu, gìn giữ và lưu truyền từ bao đời nay để trở thành những giá trị độc đáo vượt qua mọi giới hạn không gian và thời gian trường tồn vĩnh hằng dưới những hình thức của những phong tục, tập quán, tín ngưỡng, tôn giáo, nghi lễ, nghi thức truyền thống và những lễ hội. Những giá trị ấy đã trở thành 1 phần vô cùng quan trọng trong việc cấu thành nên bản sắc văn hóa dân gian Việt Nam, cái riêng của con dân đất Việt.

Lễ hội là 1 loại hình văn hóa dân gian, là hơi thở, là bức tranh sinh hoạt của cộng đồng cư dân nơi diễn ra lễ hội, lễ hội là nơi cố kết cộng đồng thể hiện tinh thần đoàn kết, yêu thương lẫn nhau và đồng thời nó cũng thể hiện tấm lòng biết ơn của nhân dân đối với những vị anh hùng dân tộc. Lễ hội truyền thống là nơi con người giao lưu cộng cảm, trao truyền những đạo lý, tình cảm và những khát vọng cao đẹp, đem lại sự thanh thản nơi tâm linh, quên đi những lo toan thường nhật để về với cội nguồn thiên nhiên.

Nằm ở phía bắc tỉnh Nghệ An, thị xã Hoàng Mai (được tách từ huyện Quỳnh Lưu) là vùng đất địa linh nhân kiệt, nơi đây không chỉ sản sinh ra những con người kiệt xuất mà còn là nơi lưu giữ nhiều giá trị văn hóa độc đáo nổi tiếng của xứ Nghệ. Điển hình là lễ hội truyền thống của địa phương như lễ hội đền Qui Lĩnh, đền Phú Phong, đền Cờn... Đặc biệt là lễ hội đền Xuân Úc, một trong những lễ hội mà văn hóa còn giữ đậm nét đến ngày nay. Lễ hội đền Xuân Úc được coi là trung tâm của hệ thống tín ngưỡng tổ chức vào ngày 26 tháng 2 hằng năm. Đây là 1 trong những lễ hội lớn của nhân dân địa phương.

Cùng với việc diễn ra lễ hội hằng năm, bên cạnh những mặt tích cực vẫn còn nhiều hạn chế làm ảnh hưởng đến không khí lễ hội. Vấn đề đặt ra là thực trạng công tác tổ chức và quản lý hiện nay như thế nào? Làm sao để giữ gìn và phát huy được các giá trị văn hóa truyền thống và giải quyết tốt những vấn đề phát sinh trong quá trình diễn ra lễ hội tại địa phương.

Bản thân em là 1 người con được sinh ra, nuôi dưỡng và lớn lên trên mảnh đất xứ Nghệ, một tỉnh miền trung với bề dày lịch sử và có nhiều nét văn hóa đặc sắc. Hơn nữa, em được học tập, nghiên cứu về văn hóa nên em nhận thấy vấn đề nghiên cứu và tìm hiểu về lễ hội truyền thống ở địa phương mình là 1việc làm cần thiết để góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức lễ hội cũng như bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa của quê hương mình.

Xuất phát từ nhu cầu thực tế đó, cũng như trong quá trình tìm hiểu thì cho đến nay vẫn chưa có 1 công trình nào nghiên cứu về quản lý lễ hội đền Xuân Úc - một di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia. Vì vậy, em đã chọn đề tài **“Công tác quản lý lễ hội Đền Xuân Úc, xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An”** làm bài khóa luận của mình, nhằm đóng góp một phần nhỏ bé vào công tác quản lý các hoạt động của lễ hội đền Xuân Úc. Đồng thời, thông qua bài khóa luận, giới thiệu đến các bạn biết và hiểu thêm về giá trị văn hóa, lịch sử lễ hội đền Xuân Úc, xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Lễ hội đền Xuân Úc, xã Quỳnh Liên, Thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.

- Phạm vi nghiên cứu: Công tác quản lý lễ hội đền Xuân Úc, xã Quỳnh Liên, Thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An từ năm 2012 đến nay.

3. Mục đích nghiên cứu

- Nghiên cứu lễ hội đền Xuân Úc nhằm nghiên cứu về thực trạng của công tác tổ chức và quản lý lễ hội đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, Thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.

- Đề xuất một số giải pháp để nâng cao hiệu quả công tác tổ chức và quản lý lễ hội đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, Thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.

4. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu khóa luận, tác giả sử dụng những phương pháp sau: Nghiên cứu tài liệu; phân tích tổng hợp; quan sát; khảo sát thực tế; phỏng vấn.

5. Đóng góp của đề tài

- Đối với địa phương nơi diễn ra lễ hội: Nghiên cứu về công tác quản lý lễ hội đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, Thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An góp phần tìm ra những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý lễ hội tại địa phương trong bối cảnh xã hội hiện nay.

- Đóng góp về tư liệu nghiên cứu: Cho đến nay vẫn chưa có tài liệu nào nghiên cứu, nhắc đến lễ hội đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, Thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An. Vì vậy, sau khi đề tài khóa luận này hoàn thành thì đây sẽ là nguồn tài liệu thành văn hữu ích cho những ai có nhu cầu nghiên cứu về mảng đề tài công tác quản lý lễ hội ở các địa phương.

- Đề tài cũng góp phần là một nguồn tư liệu, dẫn chứng để bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa dân tộc nói chung và văn hóa ứng xử nói riêng, đồng thời làm phong phú và đa dạng thêm cho kho tàng tư liệu văn hóa dân tộc.

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục đề tài có bố cục gồm 3 chương:

Chương 1: Một số vấn đề chung về quản lý lễ hội và tổng quan về lễ hội đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.

Chương 2: Thực trạng quản lý lễ hội đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.

Chương 3: Nâng cao hiệu quả công tác quản lý lễ hội đền Xuân Úc xã Quỳnh Liên, thị xã Hoàng Mai, tỉnh Nghệ An.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1- Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch, (2010), *Thông báo số 330/TB - về công tác tổ chức và quản lý lễ hội*
- 2- Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch (2010), *Quy chế tổ chức lễ hội*
- 3- Bộ Văn hóa Thông tin, *Quyết định số 39 về quy chế tổ chức lễ hội*
- 4- Cao Đức Hải (chủ biên), *Quản lý lễ hội và sự kiện*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội
- 5- Dương Văn Sáu (chủ biên), (2004), *Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
- 6- Ninh Viết Giao, (1998), *Địa chí văn hóa huyện Quỳnh Lưu*, Nxb Nghệ An.
- 7- Đinh Gia Khánh - Lê Hữu Tầng, (1994), *Lễ hội truyền thống trong xã hội hiện đại*, Nxb Khoa học Xã hội.
- 8- Kho tàng lễ hội cổ truyền Việt Nam, Viện văn hóa dân gian.
- 9- Phan Văn Tú (1999), *Đại cương về khoa học quản lý*, Nxb Văn hóa Thông tin.
- 10 - [Www. Google.com.vn](http://www.google.com.vn)